

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
 Egész évre . . . . . 12 „
 Vidékre: Negyedévre . . . . . 5 „
 Egész évre . . . . . 20 „

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Rákóczi.

— május 21.

Ezelőtt 200 esztendővel, 1703 május 21-én bontották ki először Mező-Tarpa helység piacán Rákóczi zászlaját, melyen a *Pro libertate* jelszó lengett. Másnap a beregszászi országos vásáron lobogtak a Rákóczi zászlai.

És 1703. május 28-án már ezt írja a *debreceni* városi jegyzőkönyv: Olyan hírünk érkezett Namény és Beragszász tájárul, hogy ott valami új támadás mutatta ki magát.

Ez az új támadás Rákóczi honszerelmének varázsereje volt, mely áprilisban 70 talpassal kezdte a szabadságharcot, májusban 700-zal, júniusban 7000-rel, decemberben pedig 70000-rel indult hadba.

De mi ez a csodás növekedés a maihoz képest!

Ma tíz millió magyar él a hazában és Rákóczinak — tíz millió híve van. Amint 1703-ban Rákóczi

megirt, hogy: *megújulnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei* — azt ma egész ország hangoztatja.

Ez a híres hadi kiáltvány, melyet az egész országban véres kard gyanánt hordoztak körül, Debrecenben, a város régi nyomdájában készült.

És ma ugyanabból a debrecenvárosi nyomdából diszes meghívó szólítja a holnapi Rákóczi-ünnepre Debrecen város érdemes polgárságát.

Ott léssen holnap a fenséges nemzeti ünnepen minden jó debreceni s Isten szabad ege alatt imádkozik rajongó lelkesedéssel Rákóczi messze idegenben hamvadó poráért Porrésze idegenben; de lelke miközöttünk lakozik. Rákóczi a mi legnagyobb, legdicsőbb szabadsághősünk. Eszménye a hazaszeretnek, az önfeláldozó vértanuságnak, az önzetlen hűség, a siron túl is élő nemzeti hősiességnak.

Rákóczi örök eszme: a szabadság és honszerelm eszméje. Rákóczi örök világosság: a legtökéletesebben ragyogó honfi-erény világossága. Rákóczi örök dicsőség: a magyar nemzet dicsősége.

Aldjuk ~~ot~~ haló porában és kérjük Istent, hogy Rákóczi szelleme ihlesse meg jóban-rosszban a magyart!

Sha megint felújulnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei: Rákóczi varázsa forrassza be a sebeket és Rákóczi lelke legyen mibennünk, míg a világ, a legyőzhetetlen ősi nemzeti erő!

Mesterkedések.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 20.

Mindazok, akiknek számításait keresztül huzta az a fényes siker, melylyel Széll Kálmán el tudta háritani az Apponyi affér következményeit — nem tudnak és

A hazaszeretetről.

Írta: Dr. Futkovich Sándor.

A hazaszeretet az ember egyik legszebb tulajdonsága. A hazaszeretet széppé és kedvesé varázsolja a földet, ahol születünk, ahol nevelkedtünk s ahol élünk. A hazaszeretet varázsa határtalan. Cicero hangsúlyozza, hogy a hazaszeretet érzeme az emberi természetben leli gyökerét. „Drágák a szülők mondá, drágák a gyermekek, rokonok, barátok: de a haza mindent magában foglal”. Castelar Emilio, a ragyogó ékes szólásáról híres spanyol író és politikus, költői szárnyalással beszél hazájáról, mondván: „Van a népeknél egy érzet, egy érdek, egy eszme, mely ural mindent éreztet, érdeklet, eszmét s ez a haza érzete, érdeke, eszméje. A haza nemcsak bölcsünk keskeny helye, nemcsak alcmbos fa, mely gyermekkorunkban árnyat nyújtott nekünk, nemcsak a mezőhol pillangóként tűnéztek első illúzióink nemcsak templom, melyben a tömjén és myrha füstjeként nem emelkedtek föl első imáink: a haza több ennél: a

haza a szép félsziget, a phöniciai hajósok esti csillaga, a klaszikus költők a Elyseuma, az arabok paradicsomkertje. mely az emberiség dermedt tagjaiba az élet melegét lehelte . . .

Ha az ember idegen földön van, akkor élénk vágy szállja meg az embert s a képzelet szárnyain kalandozza be azt a földet, a hol bölcsője ringott s a hova kedves emlékei kötik.

Ábrándos lelkületével elmerül a végtelenségbe nyuló kék égbe, mely hazájával ölekezik. A honvágy leginkább a katonaságnál észlelhető.

A svájci ember szinte buskomorrá válik, ha hazájától elszakadva kell élnie. Igen sok ember van a világon, a ki nem képes megszokni az idegen klímát, életmódot s az élelmet.

Az afrikai szerecsenekről mondják, hogy idegen országban egészen elzüllednek s áldva fogadják a halál fagyos esőkját.

A grönlandi (az észak sarki földterületen lakók) nem vágyik máshová. Kevéssel elégszik meg, de a hazai földet nem hagyja el. Az alföldi magyar régente a világért sem hagyta volna a

délibábos vidéket, de mostanság utra kél Amerikába, hogy vagyont szerezhessen. A hazaszeretet varázsát elmossa a pénz hatalma. Pedig hát mily sokszor csalódnak.

A hajdankorban Homér költeményeiben akadunk a honvágy tüneményeire. Odisszeusznak a volt a vágya, hogy megpillanthassa Ithaka hegyei közt felszálló füstfellegét s hogy aztán meghaljon. Nagy Sándornak, Macedónia királyának, az ő kor egyik legnagyobb hódítójának katonái kifáradva a sok győzelemben, haza kívánczoltak s mihelyt csak lehetett ott hagyták diadaluk színterét.

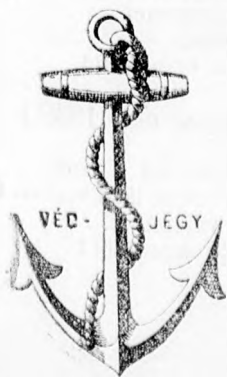
Ó, az a hazaszeretet mily csodálatos erő.

Leonidas, Regulus, és Zrinyi nem tündökölték volna ezen megfoghatatlan magasztos erény nélkül.

A hazaszeretnek tengernyi példáját lehet idézni a világ- és hazai történelemből. Kétségbevonhatatlan igazság, hogy a hazaszeretet alapfeltétele a kötelességek hű teljesítése. A hazaszeretet nem tűr önzést s ellensége az érdekhátszáttnak.

Ha Ön gyomorbajban és ebből eredő hágyadtságban, **Ha Ön** székrekedésben, aranyeres bántalmakban, kösz fejfájásban vagy egyéb következményeiben; **Ha Ön** vényben szenved, úgy kísérelje meg

Loser János 'Horgony' keserűvizét

Az eredmény felülmulja majd várakozásait és Ön mint számtalan más, a HORGONY keserűviznek köszöni majd egészségének helyreállítását.

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerüzlelben.

nem akarnak belenyugodni abba, hogy ezt a kérdést tovább ne bolygassák. Egy felől ugyan ellenzéki sajtóban, mint tendenciózus beszélgetések alakjában azt igyekeznek bizonyítani, hogy a korona az Apponyi elfogadása által hamis helyzetbe jutott, s másfelől a parlamentben akarják az Apponyi és király közt lefolyt beszélgetést vitatni, És Ugron erre nézve a Ház mai ülésén meg is kezdte ezt a bolygatást.

Mikor gróf Apponyinak ez az interpelláció tudomására jutott, magához kéréte Ugron Gábort, s az elnöki szobában egy óránál tovább tárgyalt vele, anélkül azonban, hogy Ugront kapacitálni, vagy szándékától eltéríteni tudta volna. — Ugront mások is igyekeztek kapacitálni, de ő felbőszülve támadt azokra, akik őt kapacitálni próbálták:

— Éa nem Appoyit szolgálom, hanem az országot, És máris gyalázat ránk, hogy míg az egész európai sajtó ezzel az ügygyel foglalkozik, nálunk a parlamentben a száját sem meri felnyitni senki,

A parlamentnek mindent tudni kell ami a korona és a képviselőház elnöke közt történt, Angliában ha ilyen történik hivatalosan jelentik a parlamentnek. Mi is, ha nem akarják megmondani, kifogjuk kényszeríteni.

Ezeket jelentette ki Ugron a folyosón, mielőtt interpellációját megtette.

Általában feltűnik nemcsak Ugronnak, hanem az egész Ugron-csoportnak mai viselete. Őket számították az Apponyi legodaadóbb hívei sőt intimusai közé, — s most ők intézik Apponyi ellen a leg-

kegyetlenebb oldal-támadást. Jól tudják hogy nem Széll Kálmánra kellemetlen ennek az elintézett kérdésnek további bolygatása, mert Széll Kálmán mindenben fedezte a korona alkotmányos pozícióját, s megóvta a korona tekintélyét. És mindez, ha a kérdést tovább bolygatják ki fog derülni és Széll pozícióját fogja erősíteni. Maga a király annyira tudatában van ennek, hogy Széll közbenjárását a legmelegebb alakban köszönte meg.

E kérdésnek további bolygatásából csakis Apponyira háradhatnak kényes és kellemetlen következmények, mert olyan összeütközésbe hozhatják loyaltását és a korona előtt is kifejtett meggyőződéseit, mely Apponyit nemcsak a Ház elnökségéről való lemondásra, hanem egyáltalán az aktív szereplés teréről való visszalépésre is kényszerítheti.

Annál feltűnőbb Ugronéknak ez a maguktartása, mert most már az obstrukciót is ugyszólván ők maguk viszik. Ebben a Kossuth-párt komolyabb elemei már nem titkolják kedvtelenségüket. Belátják, hogy a sikerre semmi kilátás nincs és ha az obstrukció így folyik tovább: az ország közvéleménye is ellene fordul.

És minnél inkább folytatják a hecelést Ugronék, akiknek klerikális összeköttetések köztudomásuak s akikről azt is állítják (persze a nélkül, hogy bizonyítani tudnák), hogy a francia kongregációkkal is érintkezésben állanak, — annál inkább fog ez a kedvtelen hangulat terjedni a Kossuth-pártban. Mert a Kossuth-párt nagy többsége liberális s a

klerikális armányoknak nem akar szolgálni.

A Lázár Árpád halálával megüresedett jegyzői állás betöltése, mely miatt a szabadelvűpártban személyi surlódások támadtak — bizonytalan időre elhalasztott.

g. b.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, május 20

Várakozásteljes volt az egész ház. Az Ugron Gábor és Holló Lajos bejelentett Apponyi-interpellációi ma is szenzáció számba mentek, mert vihart jósltak belőlük minden oldalon. Apponyinak nem sikerült a lebeszélés. — Különösen Ugron Gábor maradt hajthatatlan.

A folyosókon is csak erről és ennek kapesán újból és újból az udvari bálról volt szó. Előre híresztelték a miniszterelnök választát is, a mely szerint a kérdés nem tartozik a ház elé.

Kaas Ivor fejtette ki ma különben az intramzigens néppárti álláspontot, három hive hallgatta csak s így hamar megúván a kontrázás nélküli előadást rövid spicelés után hirtelen leült, a mi aztán köztetszést aratott.

A folyosókon ma is a vidám derü járt, Gajary Géza így üdvözölte Ballagit:

— Szervusz Géza! Vagy változtasd meg a neved, vagy mondj le arról, hogy vetélytársam leszesz!

— Már miért? kérdezte Ballagi,

— Mert a Géza párt igen nagy és már az államtitkárságra is kevés a kilátás, ha mind Gézák maradunk!

A karzatok ma az interpellációk miatt teltek meg és a nagyszámu hölgyközönség izgatottan várta az előre hir-

Jellemzően mondja Petőfi azokról a kőrges lelküekről, a kiknek szívében alig van egy szöglet, ahol magát titkon szövi be a hazaszeretet:

„S ez is csak addig van, míg jön az önérdék
És azt javasolja, hogy lesöpörjétek,
Mint hitvány szemetet.“

(A magyar ifjakhoz, 1847.)

„Dulce et decorum est pro patrie mori“ azaz édes és dicső dolog meghalni a hazáért, (Horatius Odái, III. 2. 13).

Téves felfogás azonban, hogy rajongásból vagy beteges hiuságból dobjuk oda életünket. A hazának ugyanis szüksége van munkás, kötelességtudó honfiakra. Ha azonban veszély fenyegeti a hazát, akkor u olsó csepp vérünket is fel kell áldozni imádkozt hazánkért.

Az 1848—49-iki szabadságharc megható példája volt a magyar szabadságszeretnek.

A hazaszeretet megkívánja, hogy legyünk jó polgárok és emberek egyuttal.

Csak jó hazafi egész ember. A jó hazafi nem kozmopolita. Ez csak egy világot ismer, saját énjét. Ő csak egy birodalmnak polgára, saját érdekei birodalmának.

A hazát szeretve szeretjük az emberiséget, a hazának szolgálva szolgálunk az emberiségnek.

A ki minduntalan ajkán hordja a haza szót, az édes keveset, vagy pedig semmit se tesz a nemzetért s arra méltán ráillenek Petőfinék következő szavai:

„Kinek a hon mindig ajkain van,
Nincsen annak, soha nincs szívében!
Mít használtok kofanyelvetekkel?“

(Petőfi; A szájhősök, 1847.)

A hazafiság hurja pendül meg költőink lantján. Talán egy nemzet se fejezi ki oly sokszor a hazafiság eszméjét, mint a magyar. Jellemzőleg mondja azért Gyulai hogy a „magyar lyra a nemzet történelme“. Egyetlen európai nemzet sem küzdött annyit lételért s a nemzeti fájdalomnak lehetett-e táplálóbb forása, mint a mi viszontagságos nemzeti életünk?

Lássuk immár, hogy mikép nyilatkoznak költőink a hazáról és hazaszeretetről.

Petőfi lelkesen éneklé „Honfidal“ (1844) című költeményében:

„Tied vagyok, tied, hazám!
E szív, e lélek:
Kit szeretnék, ha tégedet
Nem szeretnék?“

Szentegyház keblem belseje,
Oltára képed,
Te állj, s ha kell: a templomot
Eldöntöm érted.“

Kölcsey: Emléklapra írta Pozsonyban, 1833. június hó 14-én ezt a distichont:

„Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe s
[fiadnak,
Hagyd örökül, ha kihunysz: A haza minden
[előtt,“

Báró Eötvös József „Isten veled hazám, bátrak hazája kezdetű Bucsú című költeményből (1836) eredő szálló igék:

„Virág mit ér, mit ér a bérce nekem?
Hazát kíván, hazáért ver szívem.“

„Hass, alkoss, gyarapíts: a haza fényre derül.“

(Kölcsey Huszt.)

„Szép csillag a honszeretet
Gyönyörűségesen ragyog.
Szegény hazám, szegény hazám te.
Neked kevés van ilyen csillagod.“

(Petőfi. A hazáról 1845.)

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, oh magyar“

(Vörösmarty Szózatának a kezdete.)

Szenteld, oh magyar, hazádnak
Kebled szebb érzelmeit!
Romlott szív és romlott elme,
Kit hazája hő szerelme
Szép tettekre nem hevit.“

(Bajza.)

„Haza és szabadság ez a két szó melyet
Először tanuljon dajkától a gyermek,
És ha a csatában a halál eléri,
Utószor e két szót mondja a ki a férfi!“

(Petőfi: A magyar nép 1848.)

„Lelked mit érezett, hogy elhagyád e hont,
Midőn ugy hagytad el, hogy sohse lásd viszont?
Nem állított meg a határnál valami . . . ?
Honszeretet, ha azt ki tudnók mondani!“

detett viharokat és szenvedélyes incidenseket.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, gróf Széchenyi Gyula, Lukács László, Plósz Sándor.

Elnök fél 11 kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Eszterházy Kálmán gróf jegyző jelent, hogy Ugron Gábor a királynak adott tanácsok és az udvarnál megjelent tanácsosok tárgyában Holló Lajos az udvarnak állásfoglalása tárgyában, Rátkay László II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása, Zboray Miklós a kisiparosok ügyében és Kecskeméthy Ferenc a sóhivatalok tárgyában interpellációkat jegyeztek elő.

Elnök 1 órakor térünk az interpellációkra.

Kubik: 12 órakor!

Elnök: A szünet után. (Helyeslés.)

A kvótabizottság.

Kaas Ivor báró: A miniszterelnök azt mondta régebben, hogy egész világ választja el őt a néppárttól. Elismeri, hogy ez igaz, a kiegyezés köztük és a szabadelvűpárt között lehetetlen. Nem kér abból a szabadelvűségről, a melyet a kormánypárt kultivál.

Kubik Béla: Annak Tisza Kálmán volt az atyamestere, (Zaj.)

Kaas Ivor: Magyarország keresztény állam és mint keresztény államot akarja fenntartani, ennek megfelelően szociális politikát kell csinálni. A szabadelvűpárt osztrák politikát csinál évek óta. A kvótáról szól ezután s erre nézve Horánszky álláspontját vallja magáénak, a ki lehetetlennek tartotta a kvóta emelését.

Babó Mihály: Előbb csak 25 százalékkal akarták emelni, de aztán 30 százalékkal emelték!

Széll miniszterelnök: Sohasem volt ilyen emelés!

(Tompá: Levélegy elutazott barátom után.)

„Szívet cseréljen az, a ki hazát cserél! (u. ott.)
Szent hazaszeretet, mibe márttam tollam?
Hogy dicső képedet híven lerajzoljam,
Oly híven oly szépen,
Hogy megbüvöld, ki rád szemét fogja vetni,
Hogy örök tanyára tégy szert valamennyi
Magyar kebelében.

(Petőfi: A magyar ifjakhoz 1847.)

„Szép vagy, oh hon, bérc, völgy változnak
[gazdag öiedben,
Téridet országos négy folyam árja szegi:
Am természetből mind ez lelkem ajándék.
Nagygyá csak fiaid szent akarata tehet,

(Vörösmarty: Magyarország címere.)

„Mi a világ nekem, ha nincs hazám?”

(Vörösmarty: Emlékkönyvbe.)

„Egy istenért, egy hazáért
Égett hajdan, durván hív.
Egy mátkáért, nyoszoláért
A törzsökös magyar szív . . .
Egy istenem, egy a hazám
Érzi szívem ezt vallja szám.”

(Kisfaludy Sándor: Boldog szerelem 53. dal.)

„Mert mind övé vagyunk s mindenünké,
Ezen imádott, szeretett haza!
Mely úgy fog élni, úgy fog csak virulni,
Ha érte él, ha érte hal fia.”

(Garay.)

Babó: Dehogyan nem lehet!

Elnök csendet kér.

Kubik Béla: A miniszterelnök nem hagy békén bennünket. (Zajos derűtség.)

Kaas Ivor báró rátér a mai helyzetre és a passzív rezistenciát helytelennek tartja, mert az kivihetetlen. A helyzetet nem lehet segíteni akkor sem, ha az obstrukció az aratás alatt le is szerelne. Meg kell oldani a kérdéseket (Helyeslés a szélbalon.) Mert hiszen ujoncokra szükség van és nem hiszi, hogy a miniszterelnök törvényt nélkül soroztatna.

Kubik Béla: Minden lehetséges most már!

Papp Zoltán: Ha exlexbe ment, az is lehetséges.

Széll Kálmán min. elnök: Már mindent feltételeznek.

Kubik: Hogyne!

Széll min. elnök: Semmit sem tesznek törvény nélkül.

Elnök csendet kér.

Kubik Béla: A miniszterelnök ur folyton zavar minket. (Elnök derűtség.)

Kaas Ivor báró nem lát más kibúvót a jelen helyzetből, minthogy a kormánynak le kell mondani. (Leül.)

Babó Mihály személyes kérdésben a kvótajelentésből azt bizonyítja, hogy a kvótabizottság 1867-ben 25 százalékban állapodott meg.

Széll Kálmán min. elnök tévedésnek mondja Babó egész polemiáját, — mert soha 25 százalékban a kvóta megállapítva nem volt, hanem a magyar bizottságnak kiindulási pontul szolgált.

Babó megjegyzése után

Rátkay László határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint miután az 1867. XII. törvényeikk értelmében kvóta megállapítására vonatkozó intézkedések nem lévén évek óta végrehajtva, a ház a kvótabizottságot ne válassza meg, a míg az ország önállósága ki nincs mondva. E határozati javaslat kapcsán a mellett érvel, hogy a kvótának királyi döntéssel való eldöntése törvénytelen. A kvótát csak egy évre döntheti el a korona, de most már 7 év óta a király dönti el de törvényhozás útján lehetetlen is a kvótát megállapítani, mert a reichschrát kimondta hogy kevesli a mostani kvótát is, mi pedig ezt is sokalljuk, így tehát soha azt a kvótát eldönteni törvényesen nem lehet. Válgjon tehát külön Ausztria és Magyarország.

Kérdi, hogy van ez, hogy eddig tagadta a miniszterelnök a junktimot a kvóta és a kiegyezés között, most pedig beismeri.

Széll miniszterelnök kormányralépő beszédét olvassa fel, a melyből azt vitatja, hogy másként változott a helyzet azóta Ausztriában is. (Nagy zaj a szélbalon.)

Elnök csendet kér.

Kubik Béla: Odaát kaszinóznak folyton.

Lengyel Zoltán: Nem tetszik a lecke a Gézapártnak!

Gajary Géza: Jobb lesz hallgatnia a Zoltánoknak.

Lengyel: Nono Géza!

Gajary: Inkább vagyok Géza, mint Zoltán.

Rátkay László a parlamenti hareról azt mondja, hogy a himnusz és a Götterhalte kérdése ez, illetve egyiknek, vagy másiknak a győzelme. Ők mindenképen rajta lesznek, hogy a himnusz győzzön.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

az interpellációk következtek.

A koronának adott tanácsok.

Ugron Gábor nem törődik a konvenciókkal és konvencionális rábeszélőkkel.

Ugyis a konvenciók mérgezik meg Magyarország életét. A kérdés a mai helyzetben az, hogy mennyiben hatja át az életét a haladás nemcsak a technikai dolgokban, de a politikában is. Van-e haladás a hadseregben? A hadsereg nem a dinasztiaé, hanem a nemzeté. (Helyeslés a szélbalon.) A mai parlamentarizmus a korona engedélye nélkül semmit sem tesz.

Az udvar és a kormány nemzetközi viszonyát említi ezután és kérdi a miniszterelnököt. tanácsolta-e a koronának, hogy a jelen politikai helyzetben a parlament összes számot tevő tényezőit meghallgassa, továbbá, hogy vannak-e a kormánynak javaslatai a helyzet megoldására? Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek.

EGYHAZ és ISKOLA.

Egyházkerületi közgyűlést A debreceni ev. ref. egyházkerület ma fejezte be három napon keresztül tartó közgyűlését. Ezen a közgyűlésen folytatták az egyházi törvénytervezet tárgyalását. Az egyházi törvénykezésre vonatkozó részről a most érvényben levő törvény fenntartását kívánják. A közgyűlés kimondta ezután, hogy a tanítók szolgálati pragmatikáját nem kívánja. A tanítók kegyeleti éveit a javaslat elejtendőnek tartja, miután erre alap nincs, de Kiss Albert indítványára figyelmeztették a konventet, hogy ezt a kérdést a gyám-és nyugdíjintézeti alap terhére adják meg.

Emlék ünnep a főiskolában. Tegnap délután 5 órakor tartotta a főisk. énekkar néh. Egri Dobray István és neje Horváth Kovács Zsuzsanna alapítóinak emlékeztére kegyeletes emlékünnepet. A magyar zeneirodalom legremekesebb alkotásait, mint a milyen Bognár Gyász-éneke, melynek dallamát Vörösmarty halálára írta a szerző. Huber Károly korszakos műve Őseink emléke Balog István énekkari tag művészi zongora kíséretével, Zimai, Lányi szép művei mind ezt oly magas színvonalu művészi előadásban hallottuk, a főiskolai énekkartól a melyhez hasonló énekkartól hallani ritka élvezet. Jutalmul 200 koronát osztott ki az énekkar tagjai között.

A város Rákóczi-ünnepé.

május 21.

Nagy országos jelentőségű ünnep lesz holnap pénteken Debrecenben, a melyet a hazafias közönség a szabad eszmék születés napjának, a Rákóczi-kor hajnalhasadása emlékének szentel.

Az ünnep műsorát véglegesen, a legapróbb részletekre is kiterjeszkedve, tegnap állapította meg a rendező nagy bizottság, melynek tagjai Puky Gyula főispán elnöklete alatt tegnap tartották utolsó ülésüket. Az ülésen jelen voltak: Kovács József polgármester, Dobieczki Sándor országos képviselő, Thaly Kálmán kiváló történetirónk, városunk országos képviselője, Vecsey Imre főjegyző, Kiss Albert, Szabó Kálmán, Körner Adolf, Király Gyula, Csóka Samu tanácsosok, Illéssy Gyula, Vargha Elemér, Tóth Emil aljegyzők.

Az ilyen módon megállapított műsort egész terjedelmében a tudnivalókkal együtt a következőkben adjuk.

Ünnepi istentiszteletek.

Az ünnep ünnepi istentiszteletekkel veszi kezdetét. A városi tanács és az összes meghívott vendégek ezt megelőzőleg reggel fél 8 órakor gyülekeznek a városháza udvarán, míg a Debrecenben levő ifjuság, vendég tornászok sorfalat képezve fognak az utcán az ev. ref. nagy templomig felállani s e sorfalak közt fog a közönség, élén a tanestagokkal és meghívott vendégekkel a nagytemplomba vonulni, a hol az istentiszteletet a nagytemplomban Diesőfi József ev. ref. lelkész tartja. Istentisztelet alatt a tanuló ifjuság oszlopokban fel fog állani a templom előtti térségen...

Kezdő ének lesz a *Jövel szent lélek uristen* kezdetű zsoltár, énekelni fogják ezen kívül a *Tebenned biztunk eleitől fogva* kezdetű zsoltárt s az ünnepi ima után a Himnuszt, végül pedig a *Dicséret dicsőség és hála* kezdetű zsoltár fejezi be az istentiszteletet.

Mikor a templomból kijön a közönség megkondul a Rákóci harang, a templom előtt felállított tanulóifjuság és dalárdák vezetése mellett pedig a közönség elénekli a *Szózatot*.

Reggel fél 8 órától kezdve az ev. ref. nagytemplomi istentisztelet végéig körülbelül 9 óráig a kocsiközlekedés ugyszintén a kis vasut közlekedése be lesz szüntetve.

A nagytemplomból a közönség diszmenetben a róm. kath. templomba vonul — a hol az ünnepi mise 9 órakor kezdődik. A misét *Wolafka* Nándor dr. tartja fényes segédlettel.

A diszközgyűlés.

A diszközgyűlés a városháza udvarán lesz, mely a főutcai bejáratától, annak udvarra nyíló kapujától kezdve két részre lesz felosztva. A bemenettől jobb oldali részén foglal helyet a tanács a bizottsági tagok s a meghívott vendégek, hölgyek, a kiknek számára két nagy tribün lesz felállítva.

Az udvar e részébe a városháza Kossuth-utcai kapuján s a városház-utcaára nyíló kis kapun lehet belépni, de csak is a Rákóci-jelvény és a meghívó előmutatása mellett. A tribünre jegyek — a nők számára számozott helyek a polgármesteri hivatalban ma délben 11 órától kezdve kaphatók. A művészi kivitelű, kedves emlékül szolgáló jelvények ára 60 fillér.

A nagyközönség a főutca felőli városháza kapuján léphet be a városházának a bemenetről balra eső részébe.

A diszközgyűlésen a tanács tagjai diszruhában jelennek meg s erre kéri

a rendezőség a bizottsági tagokat és a meghívott vendégeket is.

A diszközgyűlés műsora.

A diszközgyűlés végleges műsorának megállapításánál Thaly Kálmán kijelenti, hogy mikor először értesült arról, hogy Debrecenben Rákóci ünnepet rendeznek, örömmel vette az azon való közreműködésre a meghívást s bár számos helyről kapott meghívást, Debrecen városát fogadta el egyedül, mert kedves kötelességének tartja Debrecen iránti háláját ily módon is leróni. Előadja, hogy szabad-előadásában különösen ki akarja emelni Rákóci Ferenének Debrecenhez való viszonyát, Komáromi Csipkés György volt debreceni főbíró és Dobozy István szereplését stb. Előadja a történeti hűség kedvéért, hogy Debrecen már felirt egyszer Rákóci hamvainak hazaszállítása tárgyában, most tehát a diszközgyűlésen erre vonatkozólag csak sürgető indítványt tehet. A hazaszállítás költségeire a tervezett 2000 koronát felesleges megszavazni a városnak, miután anyagiak nem akadályozzák a szent hamvak hazaszállítását, e helyett a 2000 koronát megszavazhatná a város Rákóci arcképének a közgyűlési terem számára való megfestését és pedig a Mányoki féle legélethűbb és legművészibb Rákóci kép másolatában.

Miután a tanács erre vonatkozólag ugyancsak tegnap délután intézkedett a diszközgyűlés műsora a következő lesz:

1. Elnöki megnyitó.

2. Ünnepi beszéd: Tartja Thaly Kálmán dr. a szent István rend vitéze, Debrecen város országos képviselője.

3. Tanácsi indítvány

a) Rákóci hamvainak hazaszállítását megsürgető felirat a képviselőházhoz, hasonló szellemű határozathozatalra a tártörvényhatóságok felhívása;

b) Indítvány Rákóci arcképének a közgyűlési terem számára való megfestése tárgyában.

4. Polgármester indítványa Thaly Kálmán dr. részére elismerés nyilvánítása iránt.

5. A diszközgyűlés berekesztése.

A tanácsi indítványokat Vecsey Imre városi főjegyző terjeszti elő.

A délutáni ünnepségek.

Délután a tornaünnepély keretében folytatása lesz a Rákóci ünnepnek, a mikor is a közönség részt vesz a tornaünnepben, a hol a tanulók disz-tornamutatókat rendeznek.

Az ünnepben közreműködő tornászok közt a város 50 darab ezüstbe foglalt li-

bertást fog kiosztani a jury javaslata szerint.

Ezután a város megvendégeli vacsorával és borral a diákokat.

H I R E K.**N a p l ó.**

Iparmuseum nyitva minden vasárnap ünnepnapon d. e 9—12-ig.

Május 21—22, Országos ifjusági tornaverseny.

Május 22, A város Rákóci-ünnepé,

Junius 4. Keresk, és iparkamara közgyűlése.

Junius 6. A közigazgatási tanfolyam hallgatók nyári táncmulatsága a nagyerdei vígadóban

Rákóci hársfái.

Datum Zboroviae . . .
sub centum tillis.

(A zborói váruddvar száz hársfája alatt szeretett Rákóci pihenni Sok levelét keltozi a fenti módon: A száz hársfák alatt.)

Suttognak a hársfák

A zborói várban:

„Magunkra maradtunk alig ketten-hárman
Ama százak közül . . . hajh, hogy minden
[muló!
Falevél, szerencse: viruló, lehulló . . .“

„Harmatos hajnalban

De sokat könnyeztünk,
Azóta beborult az ég is felettünk,
Hogy a mi magyarunk levelét megírta:
,Sub centum tillis . . . ma utószor írva!‘

„Ragyogó csillagát

Láttuk vérbe fulva,
Vitézlő hadait, nemzetét pusztulva . . .
Sokat a vad orkán tépett ki a sorbul,
Másokat hitványság ejtette meg orvul.“

„Mi láttuk, sirattuk

Tépett lobogóját,
Repesve hallgattuk az Ő bucsuszóját:
Visszajön sereggel! . . . és meghalt hazátlan,
Tenger messze partján, idegen országban.

„Kétszáz év viharja

Zugott el felettünk . . .
Felejthet-e néped, ha mi se feledtünk?!
Haj, ha visszatérnél, ziszlaid kibontva,
Diadal, dicsőség sugárba fonva!“

És bugnak és zugnak

A zborói hársak —
Amott fönn visszhangja kél a susogásnak,
Lobogók szállanak, kibontva, suhogva:
Föltámadt Rákóci, seregeit hozza!

Ifj. Rác Lajos.

A kerületi tornaverseny.

május 21.

Megjöttek a nemzet virágai tegnap.
Dobszótól, trombita harsogástól volt zajos a város.

Özönével tódult ki a közönség a vasúthoz a délceg fiuk látására.

Kivonultak a debreceni diákok is hangosan, vidáman, zászlókkal és jelző táblákkal, hogy odakint köszöntik pajtásait.

Mihalovits J. gyógyszerértára a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben

Ajánlja „**HARMA T CREME**“

arczsépitő és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdeséget, finomságot hasmivasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcz vörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztítatlanságnál, valamint napégette éj szélkifujta arcznál s kéznél. 1 tégely Harmat créme ára 1 kor. Hozzávaló Harmat szappan 1 db. 70 fillér. Ajánlja továbbá Harmat arczporát (pouder), mely készítmény az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedi bármely más hasonló készítménnyel. Iól tapad s igen jól fed. Kapható fehér, rézsa és créme színben. Próbakozzka Harmat-pouder: ára 50 fill. Nagyobb dobboz 1 korona és 2 korona.

Gyönyörűség volt nézni a csinos, barnaképű, egyenruhás, diadalmasan lépkedő ifjakat zászlók alatt.

A csapatok sorban kijelölt szállásaikra vonultak és este már jóízűen falatoztak szépen terített asztaloknál. Szállásaikat pompásan rendezték be. Valóságos kis kaszárnyák a fiúk tanyái. Tisztaság, rend és figyelmesség mindenütt. A vendéglősök is valósággal versenyeznek a deák csapatok ellátásában.

Nagy a sürgés forgás városszerte. Igazi nagyvárosias élénkség volt tegnap a piac-utcán, az ablakok is megteltek kíváncsi nők fejcskéivel, a debreceni apák pedig büszke örömmel nézegették a nemzet jövőjének reményeit.

Eljenzés természetesen egyre-másra zugott. Némely daliásabb csapatot szinte tüntetően ünnepeltek.

Este felé aztán a 22 vidéki tanintézet tanulói a debreceni fiukkal együtt kisereglettek a nagyerdőre, hogy főpróbát tartsanak.

A főpróba 6 órakor volt és pompásan sikerült. Nagy közönség élvezte a ritka szép látványt: 1500 fiatal embert egy táborban.

Ma pedig leszen a nagy mérkőzés. Két napra oszlik a torna.

Ma, áldozó csütörtökön délután fél 4 órakor lesz a nagyerdei sporttérén az első nagy verseuy, holnap a második.

Bizonyára egész Debrecen talpon lesz és kiözönlök a város színe virága a kerületi tornaverseny ritka, tüneményes látványosságának csodájára.

A tanároknak az este ismerkedési vacsorájuk volt az Angol királynő fehér termében. Mintegy 60 tanár gyűlt egybe helybeliek és vidékiek, akik vidám zene mellett töltötték az estét.

A közönséget figyelmeztetjük a két versenynap rendjére.

Tanácsos jókor kivonulni s elfoglalni az emelvények és a sporttér nézőterén a helyeket mert nagy lesz a tolongás és a versenyeket pontosan kezdik.

* A kamara pünkösdi vására. A kereskedelmi és iparkamaránál most a hivatalos működés színtere lehelyeződött az iparmuzeumba, ahol elkezdődött az iparmuzeumba, ahol elkezdődött a háziipari pünkösdi vásárra érkezett áruk kicsomagolása. Remek szép tárgyak érkeztek mindenünnen, úgy hogy ha eddig az volt a kamara aggodalma, hogy miként adja el ezeket, most már azon aggódik, hogy mi marad a kiállításon, mert ezeket az első napon szétkapkodják a látogatók, olyan csinosak, kedvesek és olesók. A kamara különben egész praktikusán, üzletszerűen fogja fel a vásárrendezésben a szerepét, ma már megjelentek a hivatató falragaszok is, azonfelül szétmentek a meghívók mindenfelé. A nagyközönség nyilvános meghívója így szól:

A debreceni kereskedelmi és iparkamara állandó iparmuzeumában (Piac-utca 69 sz.) május 26-tól—30-áig a kamarai kerület (Hajdu—Jász Nagy Kun Szolnok—Szatmár—Bereg—Ugoicsa—Máramaros megyék) házi ipari cikkeiből Pünkösdi Vásárt és Kiállítást rendez, melyet Debrecen város közönségének jóakaró figyelmébe ajánl. A kiállítás és vásár cikkei: Szalmakalapok, diszfonatok, parasztmajolikák és agyagipari cikkek, hímzések szövésék, szőnyegek, csipkék, sás- és vesszőfonások, kosarak, kertészeti eszközök és butorok, fafaragások stb. Mindezek annak a szorgalmas és ügyes magyar népnek a kezemivei, mely maga egyszerűségében magán segiteni

nem tud, s ezrével nyul évente a kívándorlás botjához, ha jobb sorsban lévő vérei őt nem támogatják. A kiállítás és vásár naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 7 óráig lesz nyitva. A megvásárolt áruk nyomban elvihetők.

* Istentiszteletek. Áldozócsütörtök napját ünneplik ma a keresztény egyházak. Ez alkalomból az ev. ref. templomokban a következők tartanak istentiszteletet:

A nagytemplomban Jánosi Zoltán lelkész. A kistemplomban Szabó Bertalan püspöki segédlelkész, az újtemplomban Sáfány Géza tanár, az Ispótytemplomban Harsányi Pál h. tanár, a Csapókereti imaházban Kovács János népiskolai felügyelő, a szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

A róm. kath. templomban délelőtt 6 órakor misét mond Szabó István, 7 kor Pák Emil, 8-kor szt. mise a főgym. növendékei részére, 9 órakor ünnepélyes nagymisét tart dr. Wolafka Nándor v. püspök, prép. plébános segédlettel s utána Molnár K. Dezső prédikál, háromnegyed 11-kor szt. mise a Svetits zárda s az elemi iskolák részére tartja Molnár K. D. igazgató, fél 12-kor misézik Nyári Ignác. Délután 3 órakor lytánia, fél 6 órakor Rózsafüzér, 6-kor májusi ájtatóság szt. beszéddel tartja dr. Wolafka Nándor v. püspök prép. plébános.

Az ágost. hitv. evang. templomban délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

* Új királyi tanácsos. A debreceni szabadelvű párt egyik legelőkelőbb tagját Lengyel Imrét, akit előkelőkörünk általában Imre bácsi-nak hívnak szép megérdemelt kitüntetés érte. Ő felsége a király a közügyek terén szerzett érdemeinek elismerésül királyi tanácsosnak nevezte ki. A kinevezésről szóló legfelsőbb kézirat a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg.

* Szerenád Csiky Lajosnak. Megható módon fejezte ki tegnap este a főiskolai ifjuság egy része szeretett tanárjához Csiky Lajoshoz való vonzalmát, ragaszkodását. Csiky Lajos, a fáradhatatlan buzgalmu tudós huszötödik esztendeje, hogy tanári székén ül. Ez alkalomból a főiskolai énekkar tegnap este szerenádot adott az immár negyed századja áldásosan működő professzornak, a ki egyszerűs mind a főisk. énekkarnak is felügyelő tanára. Két szép dal zengett el a csillagos éjszakában Csiky Lajos tiszteltére, közben Kónya Gábor 3 th. mondott üdvözlő beszédet a főisk. énekkar nevében, mire az ünnepelet meghatottan köszönte meg az ifjuság ragaszkodását, szeretetét, figyelmét. Majd magyarosan megvendégelte az ünneplőket s a hangulatos est éjféli 12 órakor ért véget.

* A debreceni gyermekmenhely építésére beadott ajánlatok tárgyában tartott versenytárgyalásoknak s a kötetlen szerződések iránti megállapodásoknak eredményét folyó hó 23-án délelőtt 10—11 óra között a városháza gyűléstermében fogják nyilvánosan kihirdetni.

* Szemle a közkorházban. A Debrecenbe gyűlt polgármesterek közül többen meglátogatták tegnap délelőtt a közkorházat. A társaságot Vecsey Imre h. polgármester vezette, a kórház helyiségeit berendezését pedig Visky kórházi gondnok mutatta be a polgármestereknek, kik nagy figyelemmel tanulmányozták a pavillon rendszerben épült érdekes kórhá-

zat, s nagy elismeréssel nyilatkoztak a tapasztalt rend és tisztaságról.

* A polgári lövész egyesület közgyűlése. A polgári lövész egyesület május 24-én délután 4 órakor tartja évi rendes közgyűlését az egyesület nagyerdei helyiségében. Tárgyak: 1. Elvi jelentés. 2. Számvizsgálók jelentése. 3. Tisztújítás. 4. Indítványok. Az indítványok 8 nappal előbb adandók be az egyesület titkárnál.

* A Potorán család gyászja. Sulyoscsapás érte Potorán István kir. táblabíró. 23 éves fia, János hosszas szenvedés után tegnap elhunyt. A fiatal jogszigorló nemrég még a debreceni jogakadémia hallgatója volt, s szorgalmival legnagyobb mértékben kivívta tanarai és évtársainak becsülését. Az erőltetett tanulás ártott meg állítólag a fiatalembernek, kit nem sokára doktorrá avattak volna. A mályen sujtott családot vigasztalja meg a jó barátok és ismerősök őszinte részvéte.

* Halálozások. A tegnapi nap folyamán elhaltak: László Mária ev. ref. 2 éves, Radics Mihály ev. ref. 73 éves, Csáthy György ev. ref. 22 éves, Potorán János gör. kel. 23 éves, Vagner (névtelen) ev. ref. 2 óras.

* Ajánlat a város locsolására. A nyári időszakban a város utcáinak és köztereinek a locsolására árlejtést hirdetett. Az ajánlatok felbontására a tanács a tegnapi napot tűzte ki határidőül, azonban a locsolásra csak egy ajánlat érkezett be. a Gömöri Péteré, aki egy nagy kocsit 9 koronáért egy kis kocsit pedig 7 koronáért használna locsolásra egy napon keresztül. E mellett kötelezi magát a kocsikban esetleg okozott károk megtérítésére. Az ajánlat felett a város legközelebb fog határozni.

* Jelvények a Rákóczi ünnepre. A holtapi Rákóczi-ünnepre a rendezőség igen csinos kiállítású jelvényeket bocsájtott ki, a melyek egyszersmind belépőjegyek is szolgálnak a városháza udvarában tartandó diszgyűlésre. A remek, művészi kivitelű, nemzeti színű szalag bokréttára alkalmazott Rákóczi arcképét feltüntetett domborművek Dávidházy Kálmán könyvkötészetét dícsérik. A jelvények kaphatók a Szentkirályi Tivadar, Telegdy K. Lajos utóda Eperjesy István könyvkereskedőnél a főtözsdeben, Csáthy Ferenc könyvkereskedőnél és a Békés Lajos divatüzletében. A jelvények ára egyszerűbbeké 50 fillér, díszesebb kiállításban 70 fillér.

* Műkedvelő előadás. Kereskedő alkalmazottakból álló társaság hangversenyyel egybekötött műkedvelő előadásra készül, a melyet a jövő hónapban fognak megtartani. A próbák már javában folynak.

* Verseny kuglizás. A polgári lövész egyesület f. hó 21. és 24-ik napjain a nagyerdei tekepályán versenyt rendez, melyre az érdeklődők figyelmét ez uton is felhívjuk. A verseny mind két nap délelőtt 10, délután pedig 3 órakor kezdődik. Zárhat 24-én este 8 órakor, s utána a díjak kiosztása. Díjak a következők: 1-ső díj 1 drb. 20 koronás arany. 2-ik díj 1 drb. magyar arany. 3-ik díj 1 drb. 10 koronás arany. 4-ik díj 1 drb. 10 frankos arany. 5-ik díj 5 drb. ezüst korona. Vendégek a három első díjra nem pályázhatnak.

* A helyi vasut balesete. A helyi vasut egyik mozdonya tegnap reggel hét óra tájban három kocsival haladt a nagyerdő felé. A Csokonai kert kanyarulatánál a mozdony a vágányról kisiklott és csak hosszabb ideig tartó munka után sikerült visszahelyezni a mozdonyt a vágányra. A balesetnek az volt az okozója hogy most új sineket raknak le, a me-

lyek még nem voltak egész pontosan helyökre állítva.

* **Sertésvész a Hortobágyon.** A Hortobágyon a sertések közt a sertésvész szörványosan fellépett s erre való tekintettel a hatóság a hortobágyi állatkörzetet zár alá helyezte.

x **A hidegvizgyógyintézet** a nagyerdői fürdőben már megnyitott ugyanott mindenféle gyógyfürdők előállítását.

x **Cseresznye** ugyszinte ezukorborsó és más féle zöldség neműt legolesőbban szállít utánvétel mellett 5 kilótól felfelé a Culot M. féle gazdálkodás Görz ben.

TÁVIRATOK.

Biharmegye az obstrukció ellen.

Nagyvárad, május 20. Biharvármegye Beszthelyi főispán elnöklésével mai közgyűlésén tárgyalta Hegyessy Márton indítványát az obstrukcióval szemben való állásfoglalásról. A megyeház zsufolásig megtelt. Ott volt Balogh M., Leszkay Gy., Marjay Péter, Rigó Ferenc, Telegdi J. és gróf Tisza István orsz. képviselők is. Általános éljenzés fogadta a határozati javaslatot, hogy a megye irjon fel a képviselőházhoz az obstrukció ellen. Rigó Ferenc és Marjay élesen támadták a javaslatot, melynek Tisza István nagyszabású beszédében kelt védelmére. A közgyűlés 147 szótöbbséggel elhatározta, — hogy felir az obstrukció ellen a képviselőházhoz.

A választójog sérelme miatt.

Szeged, május 20. A törvényszék Baross János volt képviselőt a választójog elleni cselekmény miatt vád alá helyezte.

A horvát lázongások.

Zágráb, május 20. Jellasics bán halálának mai évfordulóján tüntetések voltak. — Az egyetemi hallgatók Jellasics szobra elé vonultak, azt megkoszorúzták, onnan pedig a templomba mentek rekviemre. Egyrésztük a gyászmise után visszament a szoborhoz és Szláva-kiáltással járta körül a szobrot. E közben esőselék csatlakozott a menethez. Zajos abcug-kiáltások hallatszottak. A rendőrségre ezután közlést zudítottak, a mi által 3 rendőr megsebesült. A rendőrségnek és az időközben rekvirált katonaságnak sikerült a rendet helyreállítani. Most nyugalom van.

Fiume, május 20. Mejan újabb tüntetés volt. A katonaság széteszlatta a tömeget, egy elfogatás történt. Buccariban a nép megakarta ostromolni a községhezát, a katonaság helyreállította a rendet, két férfit, egy asszonyt elfogtak.

A Barta-Visontai ügy.

Budapest, május 20. Barta Ödön a hét végén visszatér a fővárosba és Visontainak rendelkezésére áll. A párbaj harcoképtelenségig lesz.

Bartha Miklós újabb pere.

Budapest, május 20. Zsoldos László hírlapíró újabb sajtópert indított Bartha Miklós ellen rágalmozásért.

Családi vérengzés Ó-Budán.

Budapest, május 20. Ó-Budán a Kálvin utca 7. számú házában egyik szegényes lakásában szörnyű vérengzést vitt végbe Blumme Herman mázoló, aki egyik leánykáját agyonlőtte, feleségét másik leányát életveszélyesen megsebesítette, aztán maga ellen fordította a fegyvert. Az

elkeseredett embert valami erkölestelen-ség vádjával illették. A mióta feljelentették, elhanyagolta minden dolgát, ezért állását is elvesztette. — A kétségbeesett családfő előbb a feleségét lőtte mellbe. A 7 éves Hermina rögtön meghalt, a másfél éves Margit haldoklik, maga Blumme szintén halálán van.

Pékek bérharca.

Kassa, május 20. A mai pékgyűlésen három pékmestert inzultáltak, mert a követeléseket megtagadták. A bérharcolók véresre verték a dolgozókat. A bérharc este véget ért, a követeléseket megadták.

Gabona tőzsde.

Budapest, máj. 19. Buzakinálát mérsékelt vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 25,000 litér mázsa került forgalomba 2 és fél — 5 fillérrig drágább áron. Egyébb gabonanevek kedvezők. Idő: esős.

Buza áprilisra	7.70—71.
„ májusra	7.44—45.
„ októberre	6.48—49.
Rozs áprilisra	5.94—95.
„ októberre	5.50—51.
Zab áprilisra	6.44—45.
„ októberre	6.44—45.
Tengeri májusra	6.47—48.
„ júliusra	6.39—40.
Repce augusztusra	12.45—55.

Iparosaink figyelmébe.

Annak az áldatlan harcnak, mely az ipartestületi betegsegélyző pénztár megalakulása óta eközt és a régi kerületi pénztár között dult, most már reméljük, hogy vége szakad, legalább ezt célozza a keresk. miniszter 22877—VIII. sz. a városi tanácshoz intézett végérvényes határozata. Annak idejében t. i. az I-ső foku iparhatóság kimondta, hogy a képesítéshez kötött iparosok munkásaikat az ipartestületi pénztárba tartoznak bejelentni. E határozatot a tanács indokainál fogva helyben hagyta a kerületi pénztár pedig megfelebbezte. A most beérkezett miniszteri leirat teljesen a kerületi pénztár álláspontjára helyezkedik és mig egyrészt kimondja, hogy a hatóság intézkedése az 1891. XIV. t. c. határozmányainak félreértésén alapszik, addig másrészt határozottan utal a törvény 64. §-ára, mely szerint csak azon tanoncok és segédek válnak az ipartestületi pénztár tagjaivá, kik a kerületinek tagjai nem voltak mig, ellenben az ipartestület tagjai alkalmazottait — még ha azok az ipartestületi pénztár tagjai voltak is — a kerületibe bármikor szabadon átléptethetik.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter 22877 VIII. szám. Debrecen szab. kir. város tanácsának. A debreceni ker. betegsegélyző pénztár azon kérelemmel fordult az I-ső foku iparhatóságához, mondassék ki, hogy a debreceni ipartestületi betegsegélyző pénztár megalakításánál csupán azon iparos segédeknek és tanoncoknak engedtetik befolyás, a kik az ipartestületi betegsegélyző pénztár alap-

szabályainak jóváhagyása idején a ker. betegsegélyző pénztár tagjai nem voltak, mondassék ki továbbá, hogy azon segédek és tanoncok, a kik az ipartestületi betegsegélyző pénztár alapszabályainak jóváhagyása idején tagjai voltak a ker. pénztárnak, az ipartestületi pénztár tagjai nem lehetnek, végül mondassék ki az is, hogy a kérdéses segédek és tanoncok mindaddig mig a ker. betegsegélyző pénztár területén működnek, annak kötelekéből ki nem léphetnek, sőt ha munkát változtatnak is, az új munkaadó őket a kerületi betegsegélyző pénztárba tartozik bejelenteni. A kerületi pénztár ezen kérelme ügyében a tanács részéről f. év január hó 19 én 16805 1902. sz. a. hozott és az I-ső foku iparhatóság határozattal egybehangzó II-od foku határozatot, a mely a ker. pénztárt kérelmével elutasítja, a ker. pénztár felebbezése következtében felülvizsgálat alá vettem.

Ennek eredményéhez képest az idézett II. foku határozatnak az ipartestületi betegs. pénztár alakuló gyűlésen engedhető befolyásra vonatkozó részét — az alapul szolgált I-ső foku határozat ide vonatkozó részének érintetlenül hagyása mellett — megsemmisitem, mert az I-ső foku határozat szóban levő része felebbezéssel meg nem támadtatván, ezt felülvizsgálat alá venni a tanácsnak nem állott jogában.

A II od foku határozat egyéb részeit a felhozott indokok mellőzésével azért hagyom helyben, mert az a kérdés, hogy valamely bizonyításra kötelezett egyen melyik betegsegélyző pénztárba jelentendő, illetve jelenthető be, az 1891. XIV. t. c. ben amugy is megállapítva lévén, annak hatóságilag általánosságban való ennunciációja felesleges, a törvény végrehajtásai megbízott hatóságnak feladata csak az lévén, hogy a törvény rendelkezéseinek minden egyes konkrét esetben érvényt szerezzen.

De ezektől eltekintve is mellőzendők voltak az I-ső foku hatóság által felhozott és a tanács részéről magáévá tett indokok, mert ezen felfogás, hogy az ipartestületi betegsegélyző pénztár megalakulása után, mindazon biztosításra kötelezett tagok ennek tagjaivá válnak és csakis ott jelentendők be, a kik az ipartestületi betegsegélyző pénztár megalakulása után munkaadót változtatnak, illetve, hogy a képesítéshez kötött iparágakban alkalmazott segédeknek és tanoncoknak az ipartestületi betegsegélyző pénztárba történt átlépése után a kerületi betegsegélyző pénztár a bejelentéseket elfogadni nem lesz jogosult, nyilván az 1891. XV. t. c. határozmányainak félreértésén alapszik.

A törvény 64. §-a értelmében ugyanis az ipartestületi betegsegélyző pénztárba való belépésre az ipartestületi tagnál alkalmazott tanoncok és segédek csak abban az esetben vannak kötelezve, ha nem tudják kimutatni hogy ők a munkaadók székhelyét magában foglaló kerületi vagy más az 1891, XIV. t. c. alapján szervezett helybeli elismert jellegű betegsegélyző pénztárnak már tagja. Ebből következik, hogy az ipartestületi tagok alkalmazottai az ipartestületi, az annak székhelyét magában foglaló kerületi az ipartestületi pénztár székhelyén levő más elismert jellegű betegsegélyző pénztárak között — az utóbbiak tekintetében természetesen a törvény és az alapszabály szerü korlátozások között, szabadon választhatnak, vagyis az ipartestületi tag jogosítva van, arra alkalmazottait az ipartestületi betegsegélyző pénztár helyett a jelzett pénztárak valamelyikéhez jelentse be. Visszatérve tehát az idézett II-od foku határozat indokolására, ha valamely

ipartestületi tag alkalmazottait a ker. pénztárba jelenti be, ez utóbbi nemcsak jogosult, de köteles is a bejelentést elfogadni. A f. év március hó 16-án 3712 sz. a. kelt jelentésével felterjesztett iratokat megfelelő további eljárás végett beküldöm. Budapest 1903 év április hó 24-én. A miniszter megbízásából Apponyi miniszteri tanácsos.

NYILT-TÉR.

Szép jövedelemre

tehetnek szert oly intelligens megbízható egyének — nők is — kik gyermekbiztosítások szerzésével kívánának foglalkozni. — Bővebb felvilágosítás nyerhető Wallerstein Fülöp fia cégénél Piac-utca.

Igen alkalmas utazásoknál. Rövid használat után nélkülözhetetlen Egészségügyi hatóság által megvizsgálva Bizonyítvány kelt Bécsben 1887. július hó,

Szaga Kalodont

nélkülözhetetlen
F O G T I S Z T I T Ó - S Z E R

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elégségesek. A foghúson mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Regénycsarnok.

A kedves vendég.

Irta: Erdélyi Gyula.

A legtöbb embernek, ha semmi nem volt is, erkölcsi megnyugvására szolgál, ha magát kortársnak tarthatja. Az egy széri korhely büszkén emlegette, ha semmi nem vagyok is, de kortárs igen... Még ennél is kevesebb, a mi jövedelmező is lehet, ez a tanuló-társ-állapot... Nagy ur lesz valaki, hatalmas ember, nagy tömegben kerülnek elé, a kikkel egykor labdázott s a régi emlékek jogcímén egy kis hivatal, egy kis segélyért bekapogtatnak. Elmondanak néhány közösen megtörténtet, a régi tanulók régi élményeit, ki volt a legjobb diák, melyik a legpajkosabb, hogy volt, mint volt, ez ilyen kabátot viselt, azt meg olyant.

A kegyelmes ur, vagy ha csak méltóságos is, szívesen mosolyog hozzá, belemerül a múlt átélésbe, ülésel kínálja meg a cimborát, kegyes kedélyességgel futnak át élményeiken, idéznek együtt tanult verseket, latint, görögöt. Megkínálja szivarral, azután ha lehet s a természetű ilyen, kinevezi dijnoknak s néha mikor a lépcsőn együtt mennek fel, a vállára vereget s megkérdi: hogy vagy öreg?
(Folyt köv.)

Ujonan megjelent

OLAJFESTÉSZETI ARJEGYZÉK

mindenkinek bérmentve megküldetik.

Seefehlner I. L. BUDAPEST, IV. Váci-utca 20

S T O Ó S Z

Elsőrangú klimatikus gyógyhely,
hidegvíz-gyógyfürdő
(A Bauj-Tornamégye)

fekszik 650 méterre a tenger színe fölött, fenyvesek között, a szalek ellen teljesen védett völgyben. Klimája enyhe, levegője tökéletesen pormentes, sétányai gondozottak, ivóvíze páratlan és tavaszi meg őszi időjárása kellemes. Az észszerű hidegvízgyógy mód, villanyozás, massage és tejgyógy mód Czifrusz Dzsó dr. egészségügyi tanácsos (ki télen San-Remóban gyakorló orvos) főfelügyelete alatt alkalmaztatnak. A szobaárak igen mérsékelték. Az ellátás kitűnő és olcsó. Az elő és utóidény alatt jelentékeny árleengedés.

Fürdőévad: május 15-től szeptember 15-ig.
Posta-távirda helyben. Vasuti állomás Meczenzf. — Kimerítő prospektust kívánatra küld
* fürdőigazgató-ág.

Kiadó üzlethelyiség.

Piacz-utca 65. sz.
alatt egy üzlethelyiség berendezéssel együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet
Doszpoly János utóda cégnél.

A Szécsényi-utca végen

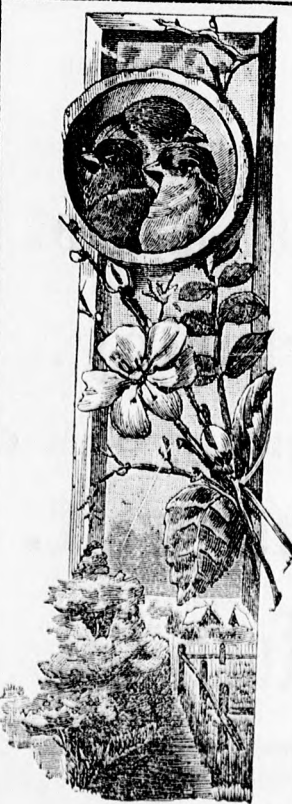
Postakert vásártér mellett házhelynek 350-tól 500 ölig föld Parcelázva eladó. — Értekezhetni István malomtelep:
Demetrovits.

Tarcsa
gyógyfürdő Vasvármegyében.

Glaubersó-tartalmu szénsavdus vasforrások. A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásványvíz, valamint vasláp fürdők. Kellemes, hűvös égélj; a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások; villamvilágítás, 2 jó vendéglő, gyógyszertár, naponta 2-szer zene; szép kirándulások. A női szervenke bántalmái, sápkór, vérszegénység, továbbá a légzési és emésztési szervenke bajjai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad május 24-től . . . . .
. . . . . szeptember végéig.

Az évad kezdetétől június 15-ig és augusztus 15-től szeptember végéig tetemesen olcsóbb árak. Felvilágosítással szolgál és kívánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos Dr. Rhorer Aladár tb. megyei főorvos. Tarcsai Károly forrás különösen mint óvszer járvány esetén ivóvízül ajánlható. Megrendelések Tarcsa fürdőigazgatóságához és Budapesten Édeskuty L. es. és kir. udvari szállítóhoz (V. Erzsébet-tér 8.) intézendők. — Vasuti állomás. — Posta és Távirda helyben. — Budapestről és Győrhől naponta Tarcsafürdő feliratu közvetlen I-II-od osztályu kocsik közlekednek oda-vissza.

**== Olcsó ==
törlesztéses kölcsönök.**

Földbirtokokra és bérházakra, 15—65 évre.
A kölcsönök bármikor visszafizethetők.

Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt
a Takarékos Hitelintézet Részvénytársaság
II Debreczenben, piacz-Csapó ut. 4. szám a.

Betegtolókocsik és székek

Lábladerek és rokkanatok számára elismert legjobb gyártmány! — Cs. és kir. szabad. szagatlan, hygienikus **szoba-ürszékek** légmentesen zárható fedéllel.

Szabadalmazott önműködő closet-papirtartók, hygienikus closetpapír, irrigátorok, fecskendők, valódi francia gummi specialitások stb.

Legujabb! Saját találmány! Legujabb! **cs. és kir. szab. sérvkötők.**

Műlábak, műkezek, műfüzők, járó és nyújtógépek, valamint a beteg kényelemhez és ápoláshoz való összes cikkeket a legolcsóbb árak mellett szállít.

KELETI J. orthopaediai műintézet és orvos-székeseti műszergyáros

(Alapított 1878. évben.)

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.

Legujabb, 1903. évi, körülbelül 3000 diszes ábrát tartalmazó árjegyzék ingyen és bérmentve.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legrégebbi sebknél is ki látása van és majd nem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást. ha

Thiery A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsöt

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használják a gyermek ágyasok mellbajánál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, sebeknél lábakon csontokon, sebeknél, söcsusz, dagadt lábknál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homokdara, tövis stb; mindenféle daganat kinövés, karbunkulus, uj képződmények, valamint ráknál körömméregnél körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbet lábknál. Éget sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. Stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2.

tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázzon hogy minden tégelyen a cég „Órangyal-gyógyszertár Thiery (Adolf) Limited Pregrada beégetve legyen.

THIERRY A. gyógyszerész

balzsama és centifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régebbi lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható, amellyel teljesen ártalmatlan, világhírű szernél, melyeknek minden családnál találhatóának kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cizmezni.

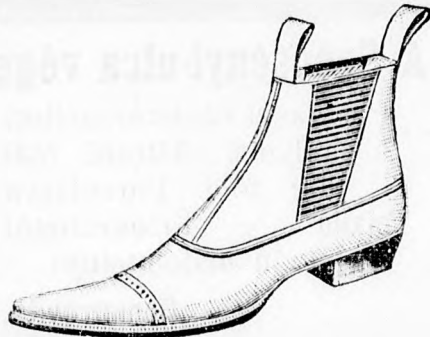
Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada

Robitsch Sauerbrunn mellett. Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész Zárabban: Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady O. gyógyszerésznél

Araink olcsósága feltűnést keltő!

Igen erős
női bőrcipő
mindennapi haszná
latra páronként
frt. **2,40**

Tartós
női füzös cipő
páronként
frt. **3,—**

Tartós
uri bőrcipő
boritással
páronként
frt. **2,50**

Kitűnő
uri füzös cipő
Bakkancs alak
páronként
frt. **3,—**

Erős
női gomboscipő
páronként
frt. **3,75**

Elegáns
női szalonzcipő
páronként
frt. **1,50**

Debreczeni főraktár:
Piacz-utca 50.

Miklós-utcával szemben.

Tartós
uri bőrcipő
sima
páronként
frt. **3,—**

Elegáns
uri füzös cipő
páronként
frt. **3,25**

Női
keresztcsapos cipő
fekete és színes
páronként
frt. **2,25**

Kitűnő
leány füzös cipő
páronként
frt. **1,70**
és feljebb

Kizárólag magyar
gyártmány.

Elegáns színes
leány füzös
és gombos cipő
nagyság szerint
páronként
frt. **1,70** és
és feljebb

Gyermek füzös
és gombos **CIFOK**
fekete és barna
páronként
frt. **90** és
és feljebb

A monarchia legnagyobb cipőgyára:

„Turul” cipőgyár r. t. **Temesvárott**

Debreczeni főraktár: **Piacz-utca 50.** Miklós-utcával szemben.